

Nationale Wandelmonitor 2010

*‘6,6 miljoen
Nederlanders
wandelen
regelmatig...’*

*Wandel-
platform-
LATw*

*‘Laatst ontdekte
ik een boerenpad,
waarbij ik via een
plank over een sloot
moest. Leuk, alweer
een route, denk
ik dan.’*

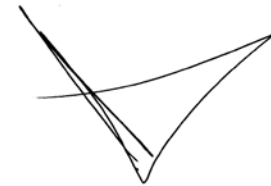
Minister Gerda Verburg in *Op Lemen Voeten*, 2009-2

Inhoud

- 03 Voorwoord
- 05 Wandelen in Nederland
- 06 Wie is de wandelaar?
- 09 Waar wandelt men het liefst?
- 13 Wat maakt Nederland zo geschikt?
- 19 Waar wringt de schoen?
- 23 Waarom is wandelen goed voor economie en samenleving?
- 27 Welke trends bepalen de toekomst van het wandelen?
- 29 De aangesloten organisaties
- 30 Samenvatting
- 32 Colofon

Voorwoord

In een klein, dichtbevolkt en economisch bedrijvig land als Nederland trekt de wandelliefhebber vaak aan het kortste eind. Daarom hebben twaalf organisaties de handen ineengeslagen binnen de stichting Wandelplatform-LAW® om wandelen op de politieke agenda te plaatsen en te houden. Dat doen we nu al dertig jaar, in het belang van alle Nederlanders die graag een ommetje maken en in het bijzonder voor de 6,6 miljoen landgenoten die minstens een uur per week wandelen. Die aantallen baseren we op onderzoek van het bureau Trendbox dat in 2005 de Nationale Wandelmonitor heeft uitgebracht en dit in 2009 voor ons heeft herhaald. De Nationale Wandelmonitor 2010, die nu voor u ligt, is de publieksversie van het onderzoeksrapport Nationale Wandelmonitor 2009*. Omdat wandelen leuk, gezond en duurzaam is, werkt het Wandelplatform aan de ontwikkeling en het beheer van een landsdekkend netwerk van Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW's). Wanneer u buiten bent, herkent u ze aan ons handelsmerk: de wit-rode en geel-rode markeringen. Daarnaast ontwikkelen we wandeltochten in samenwerking met ns en behartigen we actief de belangen van de wandelaar. Bij al onze activiteiten weten wij ons gesteund door enthousiaste vrijwilligers die de routes verkennen, beschrijven, markeren en onderhouden. Het Wandelplatform is gevestigd in Amersfoort. Meer informatie vindt u op www.wandelnet.nl

ir. A. (Arie) de Jong
voorzitter Stichting Wandelplatform-LAW

*Gegevensverantwoording

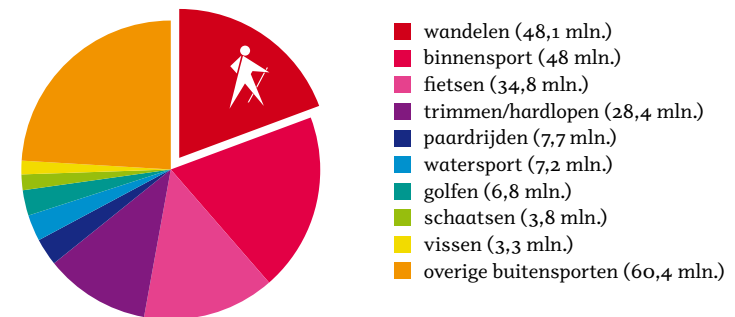
Het onderzoek Nationale Wandelmonitor is gebaseerd op een online enquête, uitgevoerd in februari 2009 onder 3200 mensen van 18 jaar en ouder, afkomstig uit het panel van onderzoeksbureau Trendbox. De netto steekproef omvat 800 regelmatige wandelaars plus een toegevoegde populatie van nog eens 203 lange-afstandswandelaars. In totaal zijn 313 lange-afstandswandelaars in het onderzoek betrokken. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens van het CBS en van het Kenniscentrum Recreatie.

Wandelen in Nederland

Definitie van wandelen

Wandelen is niet hetzelfde als lopen. Lopen doe je om van A naar B te komen. Wandelen doe je om het wandelen. Wandelen is dus recreatief lopen. Het is zelfs de meest populaire activiteit binnen de CBS-categorie 'Sport en Sportieve recreatie'.

sport en sportieve recreatie, uitgedrukt in aantal dagtochten (x 1 miljoen)*
bron: CBS, onderzoek dagrecreatie 2006/2007

* recreatieve activiteit waarvoor men minstens 2 uur van huis is, zonder elders te overnachten of andere mensen te bezoeken.

Definities en cijfers

Wie af en toe een ommetje maakt is nog geen wandelaar. Daarom hanteren we in deze publicatie de volgende definities:

Korte wandeling	een half uur tot 1 uur (ca. 2 - 4 km)
Langere wandeling	1 tot 4 uur (ca. 4 - 14 km)
Lange-afstandswandeling	meer dan 15 kilometer per dag
Regelmatige wandelaar	iemand die minstens een half uur per week wandelt en daarnaast ook wel eens langere wandelingen maakt
Lange-afstandswandelaar	iemand die wandelingen maakt waarbij meer dan 15 kilometer op een dag wordt afgelegd

Nederland telt ongeveer 6,6 miljoen wandelaars van 18 jaar en ouder. Hierbinnen zijn 850.000 lange-afstandswandelaars en 2,3 miljoen stadswandelaars te onderscheiden. Tot slot zijn er nog 200.000 wandelaars die een meerdaagse wandelvakantie in Nederland houden en 330.000 die ditzelfde doen in het buitenland.

Wie is de wandelaar?

De regelmatige wandelaar anno 2010 is iets vaker vrouw (55%) dan man (45%). Van de lange-afstandswandelaars is een krappe meerderheid (51%) man. In de stad wonen niet minder of meer wandelaars dan op het platteland. De leeftijdsverdeling van de regelmatige wandelaars is als volgt:

18 - 24	5%
25 - 34	15%
35 - 49	30%
50 - 64	40%
65-plussers	10%

De meeste wandelaars zijn hoger opgeleiden. Onder de meest frequente wandelaars (meer dan 5 uur per week) zijn de lager opgeleiden weer in de meerderheid.

710 miljoen wandelingen

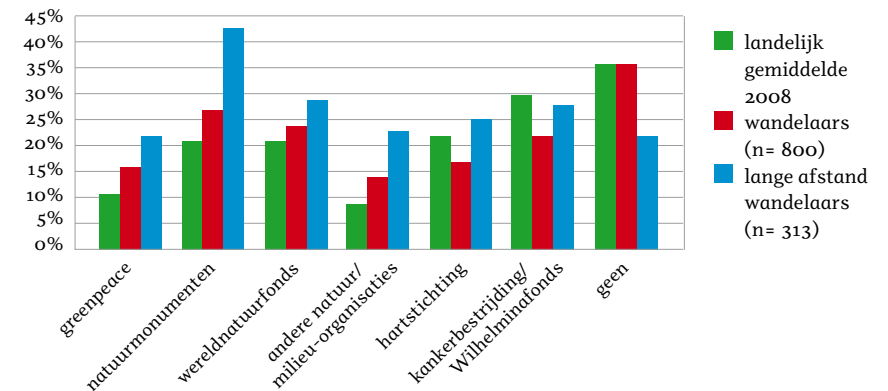
Acht op de tien wandelaars maakt wel eens een korte wandeling. Daarnaast trekken 4,3 miljoen mensen er per week 1 tot 5 uur voor uit, terwijl 1 miljoen mensen tussen de 5 en 15 uur per week wandelen. In totaal lopen zij 526 miljoen korte wandelingen, 87,5 miljoen langere wandelingen, 8,7 miljoen lange afstandswandelingen en 88 miljoen stadswandelingen. Tellen we daarbij op de 421.740 meerdaagse wandelvakanties in Nederland en 250.800 in het buitenland, dan komt het totaal aantal wandelingen op ruim 710 miljoen.

Kortom: we wandelen wat af. Volgens cijfers van het CBS (Statline Vrije tijd en Recreatie) en in vergelijking met de Nationale Wandelmonitor 2005 is het percentage wandelaars het afgelopen decennium zelfs licht gestegen.

Wat beweegt al die wandelaars om eropuit te trekken? 'Behoeft aan ontspanning', antwoordt het leeuwendeel (85%) van de wandelaars, gevolgd door 'gezondheid' (66%) en 'natuurbeleving' (53%). Bij dat laatste valt op dat de wandelaar met het klimmen der jaren meer van de natuur weet te genieten.

Alle wandelingen (het blokje om uitgezonderd) worden het liefst samen gemaakt. Het meest geliefde gezelschap is de partner, (66%), gevolgd door vrienden/kennissen (19%).

sport en sportieve recreatie

Geefgedrag

In het geefgedrag aan goede doelen kiezen de wandelaars vaker voor natuurgerelateerde organisaties dan de gemiddelde Nederlander. Bij de lange-afstandswandelaars is dat zelfs nog duidelijker terug te zien. Gaat het om gezondheidsgerelateerde organisaties, dan blijft de betrokkenheid onder wandelaars achter bij het landelijk gemiddelde, bij de lange-afstandswandelaars is deze juist hoger.

Hoe bereidt men zich voor?

De helft van de regelmatige wandelaars oriënteert zich niet van tevoren. Naarmate de wandeling langer wordt, bereidt men zich ook beter voor. Van de lange-afstandswandelaars gaat slechts 9% onvoorbereid op stap. De wandelaars raadplegen het meest frequent internet (22%), waar vooral wordt gezocht naar gratis wandelroutes om te downloaden. Overigens is 38% van de regelmatige wandelaars (en 65% van de lange-afstandswandelaars) bereid hiervoor een bescheiden bedrag te betalen als alternatief voor gidsen. Andere veelgebruikte informatiebronnen zijn de ANWB (18%), gespecialiseerde wandelsites, gidsen, Natuurmonumenten of vrienden (elk 14%). In wandelgidsen mist de regelmatige wandelaars vaak informatie over alternatieve routes (33%), informatie over natuur (28%), horeca (22%) en de moeilijkheidsgraad (21%). Lange-afstandswandelaars gebruiken overigens meer bronnen om zich voor te bereiden, vooral gidsen en speciale sites. Vergeleken met 2005 is de mate waarin men zich voorbereidt afgenomen.

Tijdens het lopen oriënteren veruit de meeste wandelaars zich op basis van de bewegwijzering in het veld. Eén op de vijf gebruikt hiervoor een routekaart en één op de twaalf volgt de routebeschrijving.

Waar wandelt men het liefst?

Wat voor soort landschap zoeken wandelaars graag op en hoe worden de verschillende provincies gewaardeerd?

Favoriete wandelomgeving

Het gros van de wandelaars (67%) loopt het liefst door bos, gevolgd door strand en duinen (40%). Waterrijke gebieden, zoals plassen en meren, vormen met 24% een goede derde. 'Heide of zandverstuivingen' scoort met 21% nauwelijks hoger dan 'velden, akkerbouw, boerenland' (20%). Steden en dorpen worden in respectievelijk 18% en 17% genoemd als favoriete wandelgebieden. Lange-afstandswandelaars hebben meer dan de regelmatige wandelaar waardering voor de open gebieden zoals plassen, meren, heide en zandverstuivingen en boerenland.

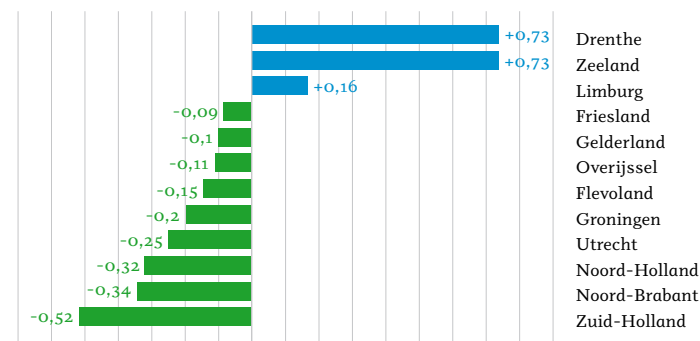
Welke provincies?

Hieronder staat de score per provincie. Let wel: het gaat hier om absolute aantallen *wandelaars*, niet om aantallen wandelingen.

Gelderland	1,8 (miljoen)
Noord-Holland	1,8
Zuid-Holland	1,7
Noord-Brabant	1,6
Limburg	1,3
Drenthe	1,0
Overijssel	1,0
Utrecht	0,92
Zeeland	0,66
Friesland	0,59
Groningen	0,46
Flevoland	0,33

Nu is deze rangorde voor een belangrijk deel medebepaald door het inwonertal van een provincie. Waar de meeste mensen wonen zullen immers ook de meeste mensen een wandeling dichtbij huis maken.

relatieve aantrekkelijkheid van provincies voor wandelaars

Als we de invloed van het inwonertal wegcijferen (door het aantal wandelingen per provincie te delen door het aantal inwoners van de betreffende provincie), komt de relatieve aantrekkelijkheid van de provincies voor wandelaars in beeld. Dan ziet de rangorde er opeens heel anders uit (een positief cijfer betekent dat er meer wandelaars zijn dan er mensen wonen, of beter gezegd dat de provincie veel wandelaars van buiten aantrekt).

Wat nu opvalt is dat Drenthe, Zeeland en Limburg wandelaars van buitenaf aantrekken. Tegelijkertijd zakken Zuid- en Noord-Holland en Gelderland stevig terug en noteert Flevoland een stijging. De verklaring schuilt in meerdere factoren, zoals het type landschap in de provincies, de bereikbaarheid van wandelgebieden en het percentage van de inwoners dat niet wandelt. Ook statistische effecten spelen mee. Zo maakt een 'kleine' provincie meer kans om te stijgen in deze ranglijst omdat het potentieel van inwoners uit omliggende provincies groot is. Utrecht heeft bij wijze van spreken getalsmatig weinig aan Flevoland, Flevoland des te meer aan Utrecht. In hoeverre genoemde factoren per provincie een rol spelen is niet nader onderzocht.

‘Lopend over het strand van zuid naar noord stuit je onvermijdelijk op de Slufter. Een zeearm die dwars door het strand en de eerste duinenrij snijdt en zich daarachter vertakt in vele kreken en geulen.’

Op Pad, 2009-5

Wat maakt Nederland zo geschikt?

Kijken we naar de kansen voor Nederland als wandelgebied, dan vallen direct al enkele factoren op die wellicht verklaren waarom wandelen hier zo populair is.

Uitgebreid routenetwerk

Allereerst is er een uitgebreid en goed onderhouden netwerk aan wandelroutes. Zo beheert het Wandelplatform 21 Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW's) met een totale lengte van 5176 kilometer. Deze paden doorkruisen meerdere provincies en trekken jaarlijks ca. 748.000 wandelaars. Dit wandelnetwerk wordt voortdurend getoetst aan kwaliteitscriteria zoals aantrekkelijkheid (belevingswaarde) en duidelijkheid van de markeringen. Gebruikers beoordelen de paden met rapportcijfer 7,5 wat in Nederlandse onderzoeken een opvallend hoge waardering is. Het Wandelplatform beheert tevens 19 Nationale Streekpaden (samen 3315 kilometer) en verzorgt 38 eendaagse en 8 tweedaagse NS-wandeltochten met een totale lengte van 901 kilometer. Zo'n 1,3 miljoen regelmatige wandelaars (en ruim 450.000 lange-afstandswandelaars) hebben gedurende de afgelopen 3 jaar wel eens een NS-wandeltocht gemaakt. Ook ligt er 189 kilometer aan boerenlandpaden waarop ruim eenderde van alle wandelaars minstens eenmaal zijn voetafdruk heeft achtergelaten. Tot slot zijn er overige regionale wandelroutes met een geschatte gezamenlijke lengte van 7000 kilometer.

Gevarieerde omgeving

Het Nederlandse landschap is rijk aan afwisseling op kleine schaal. Het is goed mogelijk om op één wandeling zowel bos en heide als boerenland en dorpen te zien. Van de 200 soorten natuur (habitats) die zijn gedefinieerd in het kader van Natura 2000, komen er 50 voor in Nederland. 'Gezien de omvang van ons land is dat heel veel', aldus hoogleraar Joop Schaminée bij de presentatie van de Gebiedsboeken Natura 2000.

Voldoende horecavoorzieningen

In tegenstelling tot het buitenland is er in Nederland meestal de mogelijkheid om te kiezen tussen wandelingen met of zonder horecagelegenheid.

Faciliteiten

Veel organisaties promoten dan wel faciliteren het wandelen in Nederland. Dat maakt het gemakkelijk om aan goede informatie te komen door middel van wandelgidsen of door routes te downloaden van het internet. Tevens staan in het veld de markeringen van routes veelal duidelijk aangegeven.

Goede begaanbaarheid

Het vlakke landschap in combinatie met de goede kwaliteit van paden en wegen maakt Nederland uitermate toegankelijk als wandelland.

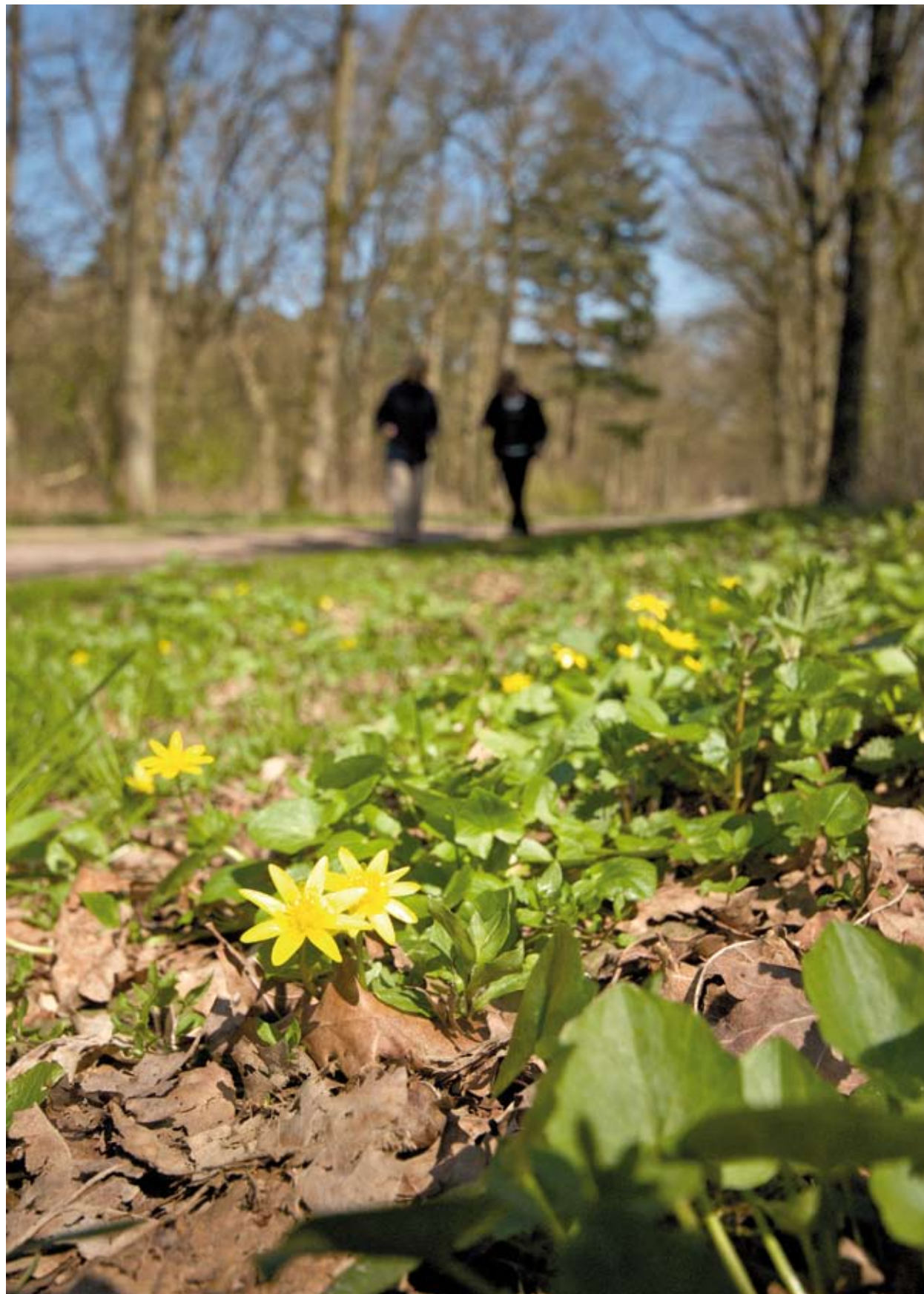
‘Ja, ik heb het druk met mijn leven, mijn gezin, de NOS en de redactie van Den Haag Vandaag. Daarom wandel ik ieder jaar een week in mijn eentje.’

Ferry Mingelen in *Op Lemen Voeten*

*‘Aandachtig bekeken
wij het begin van
het Nieuwe Kanaal
dat, als de uitvoering
ervan mogelijk is,
zo belangrijk voor
Amsterdam en heel
Noord-Holland zal
worden.’*

Jacob van Lennep in zijn wandeldagboek uit 1823

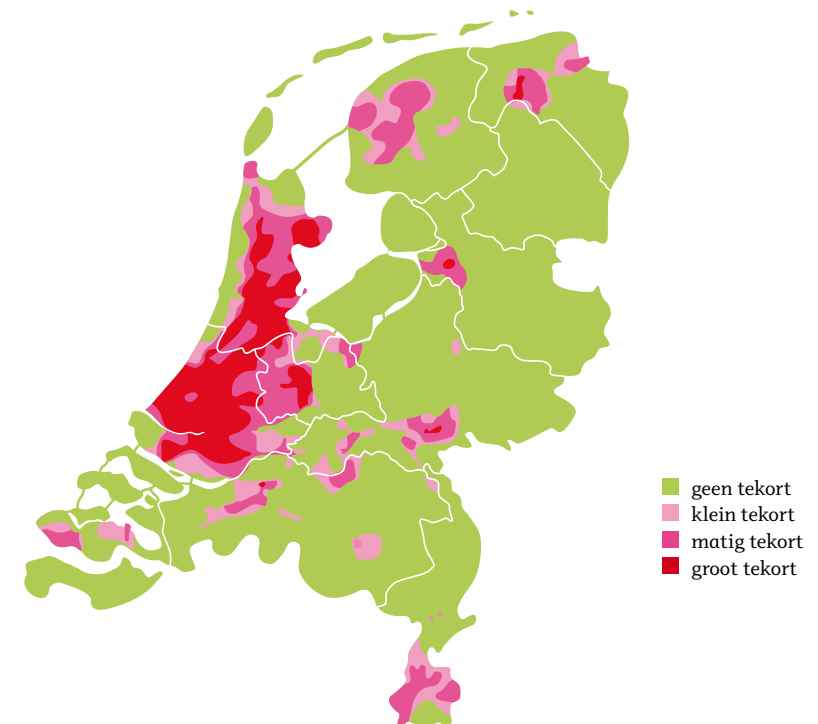
Waar wringt de schoen?

Kloof tussen vraag en aanbod wandelgebied

Mensen wandelen het meest frequent in hun directe woon-omgeving, maar het liefst in bossen. Dat legt een kloof bloot tussen vraag en aanbod als het gaat om geschikt wandelgebied. Het oppervlak aan recreatiegebied en natuur per inwoner is immers het hoogst in de oostelijke helft van Nederland en het laagst in de Randstad terwijl daar de meeste mensen wonen. In de analyse 'Recreatiecijfers bij de hand, 2008' signaleert het Kenniscentrum Recreatie in het overgrote deel van Nederland een matig tot slechte recreatieve kwaliteit (uitgedrukt in termen van stilte, grondgebruik, toegankelijkheid, sociale veiligheid, verkeersdruk, zwemwaterkwaliteit en onderhoud van voorzieningen). 'Vooral in de Randstad zijn er landelijke gebieden met een zeer lage kwaliteit. De Veluwe, delen van de Waddeneilanden, Noord-Brabant, Limburg, Overijssel en Drenthe bieden de hoogste kwaliteit'.

tekort aan wandelmogelijkheden

bron: 'Recreatiecijfers bij de hand 2008', Kenniscentrum Recreatie

Wie kan op welke manier bijdragen?

Gelukkig nemen veel organisaties in Nederland hun verantwoordelijkheden ten aanzien van de wandelaar. Al kan de mate waarin dit gebeurt verschillen en zijn er nog altijd knelpunten. Daarom is het goed om inzichtelijk te maken wie op welke manier kan bijdragen.

De ministeries LNV en VROM, provincies en gemeenten kunnen hun bevoegdheden en middelen aanwenden om de landschappelijke kwaliteit te bewaken en waar mogelijk te verbeteren. Ook voor de stedelijke adviesbureaus en projectontwikkelaars is hier een belangrijke rol weggelegd. Terreinbeheerders als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de 12 provinciale Landschappen, waterschappen en landbouworganisaties zijn actief betrokken bij de inrichting van het platteland. Zij kunnen inzetten op een beheer dat zowel het landschap als de wandelaar ten goede komt.

Eigenlijk moeten alle overheidslagen oog hebben en houden voor het belang van een goed en aantrekkelijk netwerk van wandelroutes. Zeker wanneer het gaat om overgangen tussen stad en buitengebied. Rijkswaterstaat en de waterschappen kunnen het recreatief medegebruik van de schouwpaden bevorderen. De provincies hebben een taak in het coördineren van de regionale netwerken en in kwaliteitsbewaking van routes. Op landelijk niveau pakt het Wandelplatform dit op. Gemeenten kunnen hun taak in bewaking en verbetering van de kwaliteit van routes concreet vormgeven door voldoende te investeren in onderhoud van routebewegwijzering en hierover goede afspraken te maken.

‘Oplossingen
worden al lopend
gevonden.’

Theoloog Søren Kierkegaard

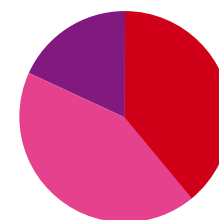
Waarom is wandelen goed voor economie en samenleving?

Wandelaars besteden samen jaarlijks ruim 1,8 miljard euro

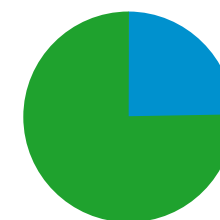
De 800 wandelaars uit het onderzoek gaven tijdens hun langste wandeling van het afgelopen jaar gemiddeld per persoon € 7,40 uit aan zelf meegenomen eten en drinken, € 12,90 aan onderweg aangeschafte consumpties en € 17,30 aan openbaar vervoer. Daarnaast gaven ze gedurende het hele afgelopen jaar gemiddeld per persoon in totaal € 115,00 uit aan overnachtingen en nog eens € 101,00 aan overige zaken zoals kleding, schoenen en kaarten.

Omgerekend op 6,6 miljoen wandelaars (rekening houdend met de percentages wandelaars die geen uitgaven hebben gedaan) komt het totaal dan uit op 400 miljoen euro per jaar.

uitgaven tijdens langste wandeling van afgelopen jaar (totaal 97,2 mln)

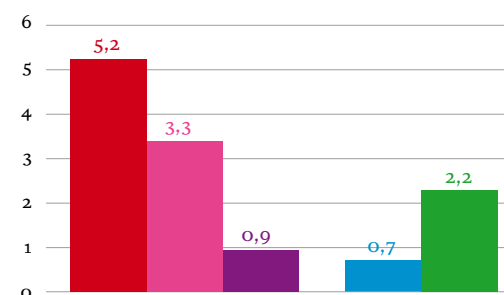

uitgaven tijdens afgelopen jaar (totaal 302,5 mln)

- meegenomen eten en drinken (38,6)
- horeca onderweg (42,6)
- openbaar vervoer (16)
- overnachtingen (75,9)
- overige zaken (kleding, kaarten, etc) (226,6)

aantallen wandelaars (in miljoenen) die geld uitgeven

- meegenomen eten en drinken
- horeca onderweg
- openbaar vervoer
- overnachtingen
- overige zaken (kleding, kaarten, etc)

Een (conservatieve*) schatting van het totale bedrag dat alle 6,6 miljoen wandelaars in Nederland per jaar besteden komt neer op ruim 1,8 miljard. Dit is het bedrag dat iemand gemiddeld uitgeeft aan zelf meegenomen eten en drinken, horeca onderweg en openbaar vervoer (rekening houdend met de percentages wandelaars die hieraan geen geld uitgeven) vermenigvuldigd met het aantal lange-afstandswandelingen (8,7 miljoen) en met het aantal langere wandelingen van 1 - 4 uur (87,5 miljoen).

* Alle uitgaven tijdens de vele miljoenen korte wandelingen, stadswandelingen en meerdaagse wandelvakanties zijn niet meegerekend.

Uitgaand van circa 16.000 km routenetwerk bedraagt het economisch effect per kilometer wandelpad ongeveer € 115.000 per jaar.

Waarom wandelen nog meer goed is

De potentiële bijdrage van wandelen aan de volksgezondheid dient niet te worden onderschat. Lichaamsbeweging draagt bij aan het algemeen welbevinden van de bevolking en speelt een belangrijke rol bij de preventie van overgewicht en gezondheidsproblemen. Het heeft een positief effect op het ziekteverloop van chronische aandoeningen (bijvoorbeeld hart- en vaatziekten, diabetes, reuma, hoofdpijn en depressiviteit). Omdat wandelen eenvoudig aan ieders individuele mogelijkheden kan worden aangepast, is deze vorm van bewegen voor bijna iedereen geschikt en wordt het vaak aangeraden door behandelaars.

Wandelen heilzaam

Pelgrims ervaren niet alleen het bezoek aan een bedevaartplaats, maar ook de (voet)reis erheen als heilzaam. Sommigen spreken zelfs van een 'antidepressivum'. Dat stelt Ineke Albers, onderzoeker bij het Heyendaal Instituut van de Radboud Universiteit te Nijmegen, in haar proefschrift 'Heilige kracht wordt door beweging losgemaakt'.

bron: ANP

Invloed van de omgeving op gedrag

In 2008 stelde het wor (de Wageningse tak van het Planbureau voor de Leefomgeving) vast dat mensen de meeste groene activiteiten ondernemen in een cirkel van zo'n 1 à 2 kilometer rondom het huis. Zijn daar recreatietekorten (zoals in grote delen van de Randstad) dan gaan mensen er zelfs naar leven. Ze wandelen minder (8 tot 16%), maken minder fietstochten (16 tot 35%) en zijn ook minder tevreden over hun woonomgeving. Voldoende recreatiemogelijkheden in de nabije omgeving zullen het gevoel van welbevinden bevorderen.

‘Wandelschoenen
aanschaffen doe je
niet zomaar. Een
beetje wandelschoen
kost al gauw 160
euro en een verkeerde
keuze kan pijnlijke
gevolgen hebben.’

www.wandelkrant.nl

Welke trends bepalen de toekomst van het wandelen?

Vergrijzing

De leeftijdsgroep waarbinnen zich de meeste wandelaars bevinden (55 - 65 jaar) stijgt tot 2014 met ruim een half miljoen (NRIT Onderzoek 2008. Trendrapport Toerisme, Recreatie en Vrije tijd). Deze groep beschikt tevens over meer vrije tijd en geeft de voorkeur aan korte vakanties in eigen land, vanwege de korte reisafstanden, comfort en zekerheid. Bos en heide zijn daarbij het meest geliefd. Eén op de vijf senioren gaat daarnaast ook graag naar strand, zee en duinen.

Laagdrempeligheid

Wat bijdraagt aan de populariteit van de wandelsport is de laagdrempeligheid. Je bent immers nauwelijks gebonden aan vaste tijden, plaatsen of personen. Bovendien: bijna iedereen kan wandelen, het is al mogelijk zonder enige uitrusting en paden zijn vrijwel overal.

Individualisering

Stadswandelingen en wandelreizen in binnen- en buitenland worden steeds vaker alleen gemaakt. De individualisering hangt samen met een toegenomen mate van flexibiliteit om een activiteit te ondernemen op het tijdstip dat op dat moment uitkomt. Zelfs langere wandelingen worden in vergelijking met 2005 minder vaak via officiële clubs of verenigingen gelopen.

Behoeft aan verdieping

Steeds meer mensen zijn actief op zoek naar verdieping. Al dan niet in combinatie met een geloofsovertuiging wordt deze verdieping gevonden in het intensiveren van beleving en contact met de natuur. Dat het wandelen hierin voor grote groepen mensen voorziet mag onder meer blijken uit de populariteit van pelgrimages. Zo zag het Spaanse Santiago de Compostela het aantal pelgrims gedurende de afgelopen 25 jaar vervijftigvoudigen (van 2.500 in 1985 tot 125.141 in 2008). Het aantal Nederlandse pelgrims steeg navenant.

bron: www.santiago.nl/statistieken.php

De aangesloten organisaties

Nivon Natuurvrienden Nederland
Vereniging van 32.000 leden, wil vrijplaatsen bieden op sociaal, cultureel en natuurgebied in onze prestatiegerichte samenleving.

Scouting Nederland
Grootste jeugd- en jongerenorganisatie van het land met 87.000 jeugdleden en 1100 Scoutinggroepen.

Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB
Met 3,9 miljoen leden de grootste vereniging in Nederland, komt op voor de belangen van de leden op het gebied van vakantie, vrije tijd en mobiliteit.

Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging (NKBV)
De NKBV biedt haar circa 55.000 leden kortingen in berghutten, een goede (bergwandel)reisverzekering, het bergsportmagazine 'Hoogte lijn', bergsportreizen, cursussen en regionale activiteiten.

Nederlandse Wandelsport Bond (NWB)
Overkoepelt acht regionale bonden (totaal meer dan 33.000 leden). Beheert aantal recreatieve wandelpaden en organiseert jaarlijks vele wandeltochten, waaronder de Vierdaagse in Apeldoorn.

Stichting Op Lemen Voeten
Wandel tijdschrift voor luchtige stappers en ruige buffelaars. Met korte en lange tochten in Nederland en Europa en veel aandacht voor landschap, natuur en cultuur.

KNBLO - Wandelsportorganisatie Nederland
Landelijk opererende vereniging (ca. 600 wandelclubs, ruim 34.000 leden). Organiseert o.a. avond-4daagsen, diverse cursussen en tochten en de bekende Nijmeegse Vierdaagse.

TeVoet - Vereniging van Wandelaars
Streeft naar meer en betere onverharde wandelmogelijkheden voor elke wandelaar. Zet zich tevens in voor het behoud en herstel van cultuurhistorische paden.

Nederlandse Toeristen Kampeer Club (NTKC)
Richt zich op kamperen in Nederland met respect voor de natuur en voor elkaar. Beheert ca. 20 kampeertreinen, verspreid over het land.

Vereniging Vrienden van de Voetveren
Zet zich in voor het in de vaart brengen en/of houden van kleine veerpontjes en geeft het boekje 'Overzetveren in Nederland en België' uit.

Stayokay
Keten van 30 hostels in bijzondere gebouwen op de mooiste plekjes in Nederland. Vanuit de hostels kunt u alle kanten op, van cultuur tot natuur.

Veilig Verkeer Nederland
Verenigt mensen die het belang van veilig verkeer onderkennen en zich daarvoor willen inzetten. Heeft ruim 4.500 actieve vrijwilligers.

Samenvatting

Wie is de wandelaar?

Geslacht?

- 55% is vrouw
- 45% man

Leeftijd?

- 35-49 jaar (30%)
- 50+ (50%)

Gezinssituatie?

- eenpersoons huishouden (19%)
- tweepersoons huishouden (39%)
- drie- of meer pers. huishouden (42%)

Wie is de lange-afstandswandelaar?

- iets meer mannen dan vrouwen (51%)
- vooral hogere inkomens (60%)
- vooral tweepers. huishoudens (46%)

Hoeveel wandelaars?

6,6 miljoen Nederlanders (51 % van de bevolking boven de 18) wandelen regelmatig. In totaal maken zij 710 miljoen wandelingen, waarvan:

- 526 miljoen korte wandelingen
- 87,5 miljoen langere wandelingen
- 8,7 miljoen lange afstandswandelingen
- 88 miljoen stadswandelingen,
- 421.740 meerdaagse wandelvakanties in Nederland
- 250.800 meerdaagse wandelvakanties in het buitenland

Hoe vaak per week?

- 65% 1-5 uur
- 20% maximaal een uur
- 15% langer dan 5 uur

Samen of alleen?

- alle wandelingen (het blokje om uitgezonderd) worden het liefst samen gemaakt

Met wie?

- partner (66%)
- vrienden/kennissen (19%)

Waarom?

- ontspanning (85%)
- gezondheid (66%)
- natuurbeleving (53%)

Wandelomgeving

Meest bewandelde provincies

- Zuid-Holland (18%)
- Noord-Holland (17%)
- Noord-Brabant (14%)

NB. de populatie is groter in deze provincies

Favoriete wandelprovincies

- Gelderland (17%)
- Limburg (12%)
- Noord-Brabant (10%)

Meest bewandelde omgeving

- bos (35%)
- stad (19%)
- velden/boerenland (14%)

Favoriete wandelomgeving

- bos (67%)
- strand/-duinen (40%)

Gemiddelde besteding van wandelaars

	individueel	collectief (in mln.)
Meegenomen eten/drinken ¹	€ 7,40	€ 38.6
Horeca onderweg ¹	€ 12,90	€ 42.6
Openbaar vervoer ¹	€ 17,30	€ 16.0
Overnachtingen ²	€ 115,-	€ 75.9
Overig (kleding, schoenen, kaart etc) ²	€ 101,-	€ 226.6
Totaal	€ 253,60	€ 399.7

¹ uitgegeven tijdens langste wandeling van afgelopen 12 maanden

² uitgegeven tijdens afgelopen jaar

Totale uitgaven van alle wandelaars in Nederland: ruim 1,8 miljard (minimale schatting)

Uitgaand van circa 16.000 km route-netwerk bedraagt het economisch effect per kilometer wandelpad ongeveer € 115.000 per jaar.

Landelijk wandelnetwerk: 8491 kilometer

21 Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW)

- totale lengte: 5176 kilometer
- trekken jaarlijks ca. 748.000 wandelaars
- 45% vindt 15-20 kilometer ideaal
- 86% van de wandelingen duurt tussen de 3 en 6 uur
- worden beoordeeld met een 7,5 (aantrekkelijkheid, kwaliteit, markering)

19 Nationale Streekpaden

- totale lengte: 3315 kilometer
- trekken jaarlijks ca. 506.000 wandelaars

38 eendaagse en

8 tweedaagse NS-wandeltochten

- totale lengte: 901 kilometer
- gemiddeld tussen de 7-22 kilometer
- zo'n 20% van de wandelaars (2005: 13%), en ruim de helft van LAW-ers heeft de afgelopen 3 jaar wel een NS-wandeltocht gelopen.

Boerenlandpaden

- totale lengte 189 kilometer
- bij circa 2,64 miljoen wandelaars bekend (ooit gelopen)

Overige regionale wandelroutes

- totale lengte: schatting 7.000 kilometer

Colofon

De Nationale Wandelmonitor 2010 is de publieksversie van het rapport 'Nationale Wandelmonitor 2009'; onderzoeksbureau Trendbox, project 18.0239, maart 2009.

Het onderzoek Nationale Wandelmonitor 2009 en de publieksversie Nationale Wandelmonitor 2010 kwamen tot stand in opdracht van Stichting Wandelplatform-LAW en werden gefinancierd uit het Meerjarenprogramma Landelijke Wandelroutestructuur, 2007-2013, Investeringsbudget Landelijk Gebied.

Niets uit deze uitgave mag wordenerveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, hetzij analoog zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Alle rechten voorbehouden.

Tekst

Bart Siebelink, in opdracht van
Stichting Wandelplatform-LAW®

Redactionele begeleiding en advies

Wandelplatform: Anja van Kooten Niekerk,
Femke van Hamond, Martine Werensteijn
Trendbox: Ruurd Hielkema

Fotografie

Bart Siebelink (pagina 4, 16, 18)
Ad Snelderwaard (pagina 8, 12, 22)
Eveline Kooijman (pagina 26)
Wandelplatform/Joep Naber (pagina 28)

Grafisch ontwerp

Art Collart (i.s.m. Marjon Bolijn)

Drukwerk

De Nieuwe Grafische, Rotterdam

*‘... en besteden
jaarlijks ruim
1,8 miljard.’*

Het Wandelplatform wil wandelen in Nederland de plaats geven die het verdient: een goede mogelijkheid om overal te voet op pad te gaan. Omdat vrijwel alle Nederlanders wandelen, omdat wandelen gezond en leuk is en het bijdraagt aan een duurzame samenleving.

www.wandelnet.nl